



CD-recensie

© Aart van der Wal, april 2024

Nomad - Lilian Farahani

Ravel: Shéhérazade

Vali: Nine Persian Folk Songs, Set No. 2

Dvorák: V národním tónu op. 73

Weill: Youkali

Piazzolla: Oblivion - Chiquilín de Bachín - Yo soy María

Ramírez: Alfonsina y el mar

Lilian Farahani (sopraan), Maurice Lammerts van Bueren (piano), Jeannette Landré (fluit), Wilmar de Visser (contrabas), Santiago Cimadevilla (bandoneon)
Zefir ZEF 9703 • 65' •
Opname: nov. 2022, juni & sept. 2023, Zeeuwse Concertzaal, Middelburg

Albumtitels zijn in muzikaal opzicht veelal niet zo belangrijk en menigmaal dekken ze de lading niet eens. Zoals ook in dit geval, *Nomad*, met daarin centraal de Nederlands-Iraanse sopraan Lilian Farahani (*1990), een vocaal reuzentalent.

Wat is een nomade eigenlijk? Iemand zonder vaste woon- of verblijfplaats, in het Oude Griekenland bevolkingsgroepen die met hun vee rondtrokken, maar ook synoniem aan een bepaalde leefwijze. Nu kun je van Farahani álles zeggen (en vanuit muzikaal oogpunt is dat wat mij betreft alleen maar positief), maar een nomade in de enig juiste betekenis van het begrip is ze beslist niet. Wél een grote muzikale persoonlijkheid die op het concert- en theaterpodium bovendien een indrukwekkend charisma uitstraalt.

De inmiddels 34-jarige Farahani heeft haar zangcarrière zorgvuldig opgebouwd en dat heeft zich dubbel en dwars uitbetaald. Vorig seizoen debuteerde ze bij het Royal Opera House in Londen als de bruid Stela in *Innocence* van Kaija Saariaho onder leiding van Susanna Mälkki (dit jaar ook in San Francisco). In maart 2022 was ze, samen met de pianist Maurice Lammerts van Bueren, te horen in het Amsterdamse Concertgebouw in een aan 'sterke' vrouwen gewijd recital, met liederen van Jake Heggie, Richard Strauss, Maurice Ravel en Astor Piazzolla. In oktober volgde haar optreden bij het Concertgebouworkest onder Gianandrea Noseda in Luigi Dallapiccola's *Partita*, een nog redelijk behoudend werk overigens (in 1933 voltooid, nog voordat de twaalftoonstechniek van Schönberg grip op hem kreeg), vervuld van rijke contrasten, met in het vierde en tevens laatste deel de sopraan die een middeleeuws slaapliedje zingt. Dan was er De Nationale Opera, waar ze in Mozarts *Don Giovanni* de soubretterol van Zerlina vertolkte (Paul Korenhof schreef er [hier](#) over). Het zijn zo van die 'uitstapjes' (een understatement) die haar vocale veelzijdigheid onderstrepen, zowel technisch als interpretatief: haar tekstbehandeling is in alle opzichten superieur.

Op dit nieuwe album is het de muzikale folklore die de dienst uitmaakt. Farahani zegt er zelf over: 'Folk music is the purest expression of sorrow, love, or joy, the most honest form of music making and the purest form of singing. It's the beginning of all music.'

Het spreekt allemaal uit dit fenomenale recital, waarin niet alleen de pianist Maurice Lammerts van Bueren op de Steinway D weer subliem acte de presence geeft, maar tevens genoten kan worden van de kleurrijk uitgedoste instrumentale bijdragen van de fluitiste Jeannette Landré, de contrabassist Wilmar de Visser en de bandoneonist Santiago Cimadevilla (die ook als bewerker naam heeft gemaakt).

Ja, er wordt gereisd, muzikaal dan, het panorama is dat van het oriëntaalse exotisme (Ravel en Vali), de Boheemse volksmuziek (die Antonín Dvořák tot kunstmuziek wist te verheffen), de Argentijnse tango van Astor Piazzolla en de eveneens in de volksmuziek gedrenkte liedkunst van diens landgenoot Ariel Ramírez. En dan is er *Youkali* van de Duitse componist Kurt Weill, waarachter een heuse tango maar wel met Frans 'parfum' schuilgaat.

Een wel heel bijzondere indruk maken de negen Perzische volksliedjes van de hand van Reza Vali (*1952), voor mij volkomen nieuw, maar ook omdat er een onstilbaar verlangen uit spreekt en ze zo gloedvol worden gezongen dat er adembenemende contouren uit opwellen. Perzisch tot op het bot zou je mogen zeggen, voor zover ik dat als westerling uiteraard kan beoordelen.

De gezongen originele teksten staan wel in het boekje afgedrukt, maar niet de vertaling ervan. Daarvoor kunt u met behulp van de QR-code evenwel terecht op de website van de zangeres. De in het boekje opgenomen scènefoto's werden gemaakt door Maurice Lammerts van Bueren, niet alleen een geweldige pianist maar ook een zeer talentvolle fotograaf.

Toch nog even terug naar dat boekje, met daarin de uitstekend geschreven toelichting van Hein van Eekert. Maar waarom alleen in het Engels, bij een puur Nederlandse uitgave? Ik verwijs in dit verband naar de eerder hierover gemaakte opmerking door Paul Korenhof in zijn bespreking van *WOMAN - the making of ...* ([klik hier](#)), eveneens met Farahani in de hoofdrol en uitgebracht door Zefir Records:

'Wel is jammer dat in een geheel Nederlandse en gesubsidieerde uitgave behalve enkele namen geen woord Nederlands te vinden is. Die taal doet er kennelijk niet meer toe en impliciet geldt dat dan ook voor wie die taal spreekt. [...] Wie cultuur wil bevorderen, moet juist voorkomen dat uit arrogantie, snobisme of pure achteloosheid wordt voorbijgegaan aan dat deel van de bevolking, dat niet het kennisniveau bezit om alle Engelse teksten in een cd-boekje moeiteloos tot zich te nemen.'